

811 - وَعَنْ قَيْسِ بْنِ بَشِيرٍ التَّغْلِبِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي - وَكَانَ جَلِيسًا لِأَبِي الدَّرْدَاءِ - قَالَ: كَانَ بِدِمَشْقَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لَهُ: بِنُ الحَنْظَلِيَّةِ ، وَكَانَ رَجُلًا مُتَوَحِّدًا قَلَّمَا يُجَالِسُ النَّاسَ ، إِنَّمَا هُوَ صَلَاةٌ ، فَإِذَا فَرَغَ فَإِنَّمَا هُوَ تَسْبِيحٌ وَتَكْبِيرٌ حَتَّى يَأْتِيَ أَهْلَهُ ، فَمَرَّ بِنَا وَنَحْنُ عِنْدَ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةٌ تَنْفَعُنَا وَلَا تَضُرُّكَ؟ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَرِيَّةً فَقَدِمَتْ ، فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَجَلَسَ فِي الْمَجْلِسِ الَّذِي يَجْلِسُ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ لِرَجُلٍ إِلَى جَنْبِهِ: لَوْ رَأَيْتَنَا حِينَ التَّقَيْنَا نَحْنُ وَالْعَدُوُّ ، فَحَمَلْنَا فُلَانًا وَطَعَنَ ، فَقَالَ: خُذْهَا مِنِّي وَأَنَا الْعُلَامُ الْغِفَارِيُّ ، كَيْفَ تَرَى فِي قَوْلِهِ؟ قَالَ: مَا أَرَاهُ إِلَّا قَدْ بَطَلَ أَجْرُهُ ، فَسَمِعَ بِذَلِكَ آخَرَ فَقَالَ: مَا أَرَى بِذَلِكَ بَأْسًا ، فَتَنَازَعَا حَتَّى سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «سُبْحَانَ اللَّهِ!! لَا بَأْسَ أَنْ يُوجَرَ وَيُحْمَدَ» فَرَأَيْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ سُرَّ بِذَلِكَ ، وَجَعَلَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ إِلَيْهِ ، وَيَقُولُ: أَنْتَ سَمِعْتَ ذَلِكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ ، فَمَا زَالَ يُعِيدُ عَلَيْهِ حَتَّى إِنِّي لَأَقُولُ لِيَبْكُونَ عَلَيَّ نَكِيَّةً .

قَالَ: فَمَرَّ بِنَا يَوْمًا آخَرَ ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةٌ تَنْفَعُنَا وَلَا تَضُرُّكَ ، قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْمُنْفِقُ عَلَى الْخَيْلِ كَالْبَاسِطِ يَدُهُ بِالصَّدَقَةِ لَا يَقْبِضُهَا» .

ثُمَّ مَرَّ بِنَا يَوْمًا آخَرَ ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةٌ تَنْفَعُنَا وَلَا تَضُرُّكَ ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «نِعْمَ الرَّجُلُ حُرَيْمُ الْأَسَدِيِّ! لَوْلَا طُولُ جُمَّتِهِ وَإِسْبَالُ إِزَارِهِ» فَبَلَغَ حُرَيْمًا فَعَجَلَ ، فَأَخَذَ شَفْرَةً فَقَطَعَ بِهَا جُمَّتَهُ إِلَى أُذُنَيْهِ ، وَرَفَعَ إِزَارَهُ إِلَى أَنْصَافِ سَاقَيْهِ .

ثُمَّ مَرَّ بِنَا يَوْمًا آخَرَ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ: كَلِمَةٌ تَنْفَعُنَا وَلَا تَضُرُّكَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّكُمْ قَادِمُونَ عَلَى إِخْوَانِكُمْ، فَأَصْلِحُوا رِحَالَكُمْ، وَأَصْلِحُوا لِبَاسِكُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَأَنَّكُمْ شَامَةٌ فِي النَّاسِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفُحْشَ وَلَا التَّفَحُّشَ». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ، إِلَّا قَيْسَ بْنَ بِشْرٍ، فَاحْتَلَفُوا فِي تَوْثِيقِهِ وَتَضْعِيفِهِ، وَقَدْ رَوَى لَهُ مُسْلِمٌ [د 4089].

Қайс ибн Бишр Тағлибий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Отам - у Абу Дардонинг шогирди эди - менга шундай деган: «Димашқда Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг саҳобаларидан Ибн Ҳанзолия деган киши бор эди. У доим ёлғиз юрар, одамлар билан жуда кам ўтирар, чунки доим намозда бўлар, намозни ўқиб бўлса, тасбеҳ ва такбир айтиб ўтирар, сўнг уйига кетар эди. Абу Дардонинг ҳузурида ўтирган эдик, олдимиздан ўша киши ўтиб қолди. Шунда Абу Дардо унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга зарар бермайдиган бирон сўз айтинг», деди. У шундай деди: «Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам бир сарийя жўнатдилар. У қайтиб келгач, улардан бир киши келиб, Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам ўтирган жойга ўтириб, ёнидаги кишига: «Бизнинг душманга тўқнаш келганимизни кўрганингда эди! Фалончи ҳамла қилиб, найза санчиб, «Мана сенга! Мен ғифорлик ғуломман!» деди. (яъни Ғифорий қабиласидаги йигитлар найза санчса, ўлдирмай қўймайди). Унинг бу сўзига нима дейсан?» деди. У: «Менимча, унинг ажри йўқ бўлибди», деди. Шунда буни бошқа одам эшитиб қолиб, «Менимча, бунинг ҳечқиси йўқ», деди. Иккови тортишиб кетишди. Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам ҳам буни эшитиб қолдилар-да, **«Субҳаналлоҳ! Унинг ажр олиб, мақталишининг ҳечқиси йўқ»**, дедилар. Мен Абу Дардонинг бунга қувонганини кўрдим. У бошини кўтариб, унга: «Сен буни Расулulloх соллаллоху алайҳи васалламдан эшитдингми?» деди. У: «Ҳа», деди. Бу саволни унга ҳадеб қайтараверганидан, унинг оёғи остига тиз чўкса керак деб ўйлаб қолдим.

Ўша киши яна бир кун олдимиздан ўтиб қолди. Шунда Абу Дардо унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга эса зарар бермайдиган бирон сўз айт», деди. У: «Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам бизга: **«Отга инфоқ қилган одам садақага қўл очиб, уни ёпмайдиган киши кабидир»**, дедилар», деди.

Ўша киши яна бир кун олдимиздан ўтиб қолди. Абу Дардо яна унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга эса зарар бермайдиган бирон сўз айт», деди. У шундай деди: «Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам бизга: **«Хурайм Асадийнинг жуммаси* узунлиги, изорини (тўпиғидан) осилтириб юриши бўлмаса, қандай яхши одам!»** дедилар. Бу гап Хураймга етиб

борган эди, у дарҳол пичоқ олиб, жуммасини қулоғигача кесди, изорини эса болдирининг ярмигача кўтариб олди».

Сўнг ўша киши яна бир кун олдимиздан ўтиб қолди. Абу Дардо яна унга: «Бизга фойда қиладиган, сенга эса зарар бермайдиган бирон сўз айт», деди. У шундай деди: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг шундай деганларини эшитганман: **«Сизлар биродарларингизнинг хузурига кетяпсизлар. Уовларингизни ҳам яхшиланглар, либосларингизни ҳам яхшиланглар, сизлар худди одамларнинг юзидаги хол каби бўлинглар.** Аллоҳ фаҳшни ва сўкишни хуш кўрмайди».

Абу Довуд ҳасан иснод ила ривоят қилган. Фақат Қайс ибн Бишрни «Ишончлими ёки заиф кишими?» шу ҳақда ихтилоф қилишди. Лекин имом Муслим бу кишидан ҳадис ривоят қилган.

Манба: hadis.islom.uz

